

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۹ آذر ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
 ۲ - اجرای مراسم تحلیف از طرف دوازده نفر از آقایان نمایندگان
 ۳ - تقدیم لایحه قانونی چهار دوازدهم هزینه تا آخر سال ۱۳۲۳
 ۴ - تقدیم طرح يك فوری مربوط به مشمولین نظام وظیفه و تصویب فوریت آن
 ۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت پیدش از ظهر بریاست آقای ملک مدنی (نایب رئیس) تشکیل گردید
 صورت مجلس روز پنجشنبه ۱۶ آذر ماه را آقای هاشمی (منشی) قرائت نمودند ***

[۱ - تصویب صورت مجلس]

نایب رئیس - آقای فرخ در صورت مجلس نظری دارید؟
فرخ - بلی . در جلسه گذشته بنده سه سؤال بمقام ریاست تقدیم کردم که در صورت جلسه ذکری از آنها نشده است . یکی راجع به تبذیراتی است که در بانک ملی میشود و یکی هم راجع باختلاف بین رئیس کل دارائی و رئیس بانک ملی و یکی هم راجع بسوء استفاده های مالی است که در دبیرستان البرز شده است تمنا میکنم مقرر فرمائید در صورت مجلس ذکر شود .

نایب رئیس - اصلاح میشود . آقای نبوی

نبوی - آقای منصف را غائب بی اجازه قرائت فرمودند

در صورتیکه ایشان کسب اجازه نموده بودند .

اردلان - با اجازه قرائت شد .

هاشمی - اگر بی اجازه هم نوشته شده برای این

است که کمیسیون عرایض نبود و اجازه ها باید به کمیسیون عرایض جدید برود بعد از آنکه به کمیسیون رفت اصلاح میشود . ولی ایشانرا هم غایب با اجازه نوشته اند

نایب رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته

شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد .

[۲ - اجرای مراسم تحلیف از طرف دوازده نفر از آقایان نمایندگان]

نایب رئیس - اگر اجازه میفرمائید قبلاً مراسم تحلیف

عین مذاکرات مشروح هشتاد و یکمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۲۳)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : چایلی - نراقی - امیر ابراهیمی - منصف - دکتر زنگنه .
 غائبین بی اجازه - آقایان : طوسی - اخوان - کفائی - عامری - آصف - تولیت - سید ضیاء الدین - گنابادی - یهین اسفندیاری
 معدل - رفیعی - مجد - ایرج اسکندری - جمال امامی - او انسیان .
 دیر توجه گان بی اجازه - آقایان : دکتر کپان - ماریه .

بعمل آید چون موضوع تحلیف یکی از مسائلی است که مورد توجه تمام آقایان نمایندگان است و بعلاوه در دستور هم هست و زیاد هم وقت نمیگیرد.

محمد طباطبائی - مراسم تحلیف باشد برای بعد **بعضی از نمایندگان** - چرا بماند؟ جزء دستور است. (در اینموقع با احترام ورود کلام الله مجید عموم حضار قیام نموده و آقایان ذیل در محل نطق حاضر و قسم نامه را بشرح آتی قرائت و امضاء نمودند)

من که در ذیل امضاء مینمایم خداوند را بشهادت میطلبم و بقرآن مجید قسم یاد میکنم مادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بمن رجوع شده است مهما امکن با کمال راستی و درستی وجد و جهد انجام داده و نسبت باعلیحضرت شاهنشاه متجوع عادل مفخم خود صدیق و راستگو بوده و با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننموده و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح دولت و ملت ایران.

آقایان: ساسان - آشتیانی - نمازی - صدریه - حشمتی مهدی عدل - نصرت الله اسکندری - ثقة الاسلامی - مهندس پناهی - سر تپ زاده - صادقی - حاذقی.

نایب رئیس - آقایان پیشنهاد کرده اند که بقیه مراسم تحلیف بجلسه آتیه موکول شود چون چند مطلب لازم هست اگر موافقت شود بجلسه آتیه موکول شود (صحیح است)

[۳] - تقدیم لایحه قانونی چهار دوازدهم هزینه تا آخر سال ۱۳۲۳

نایب رئیس - چندین نفر از آقایان قبل از دستور اجازه خواسته اند اگر اجازه میفرمائید آقایان مذاکراتشان را بفرمایند (صحیح است - مانعی ندارد) قبل از اینکه آقایان بیاناتشان را بفرمایند آقای اردلان وزیر دارایی لایحه ای دارند راجع بچهار دوازدهم آنوقت وارد مذاکرات قبل از دستور میشویم.

وزیر دارایی (آقای اردلان) - لایحه چهار دوازدهم بودجه ۱۳۲۳ تقدیم مجلس شورای ملی میشود یک موادی

می آیند عده سربازی را که احتیاج دارند از توی این عده مشمول میگیرند حالا طرز گرفتن چطور است بچه وسیله انتخاب میکنند معلوم نیست بقیه اینهارا معافی میدهند، معافی میدهند برای يك مدت موقتی پنجماه هشتماه بعد هم همین عده مشمولین را که معاف شده بودند دوباره احضار میکنند بامشمولین جدید مثلاً اگر امسال صورت هزار نفر مشمول داشته باشیم چهل هزار نفری که میخواهند بخدمت میگیرند نود هزار نفر را معاف موقت میکنند شش ماه دیگر یا یکسال دیگر این نود هزار نفر را با صد و بیست هزار نفر یا صد و سی هزار نفر جدید همه اینهارا که دویست و بیست هزار نفر میشوند احضار میکنند برای اینکه باز چهل هزار نفر از بین آنها سرباز بگیرند این است که یک عده ای دائماً باید بداره نظام وظیفه مراجعه کنند آنکه میخواهد خدمت کند بهش میگویند آقا جا نداریم باید بروی. آنوقت او بوسائل مشروع و غیر مشروع بتوصیه و سفارش متوسل میشود تا برود خدمت کند راحت بشود آنکه میخواهد معاف بشود باز هم بهمین وسایل متوسل میشود بنابراین اول قدمی که جامعه ما یاد میدهد بجوانهایی که وارد سن ۲۱ سالگی میشوند و میخواهند خدمت نظام کنند متوسل شدن است، گاهی از اوقات این توسل برای این است که خدمت بکنند برای اینکه راحت بشود، میخواهد برود زن بگیرد نمیتواند، این است که باید برود توصیه بگیرد که خدمت بکنند. یک عده دیگری هستند مشمولین دیپلمه و لیسانسیه، مشمولین دیپلمه و لیسانسیه هر سال در حدود ۲۱۰۰-۲۲۰۰ نفر مطابق آماری که نشان میدهد که از مدارس بیرون می آیند و خودشان را بنظام وظیفه معرفی میکنند، نظام وظیفه چند تا از اینها را میگیرد، در حدود هفتاد نفر، هشتاد نفر، سال گذشته دانشکده افسری، هشتاد نفر افسر احتیاط گرفت، امسال ۷۰۰ نفر گرفته است، این دیگر حد ما کزینمی است حد اکثری است که میتوانند بگیرند هزار و سیصد، چهار صد نفر زیاد می آید، میخواهند بروند خدمت بکنند،

میگویند آقا جانداریم، چکار بکنیم، بروید شش ماه دیگر، یکسال دیگر، تا شش ماه دیگر هزار و دویست، سیصد نفر دیگر بآنها اضافه میشود بنابراین باز یک عده دیگر باقی میمانند، در موقعیکه قانون مجازات افسرانیکه سوء استفاده میکنند مطرح بود، يك تبصره بنده پیشنهاد کردم قریب باین مضامین ولی کامل نبود امروز این طرحی که بنده پیشنهاد کرده ام و تقدیم میکنم بمقام ریاست میخواهم تکلیف این کار را معین کنیم، این طرح برای این است که به بینیم هر سال چند نفر مشمول احتیاج داریم، عده مشمولین چند نفر است بعد رعایت تناسب جمعیت هر محل را هم بکنند یعنی چه یعنی فرض بفرمائید اگر فلان ده یا فلان شهر صد هزار نفر جمعیت دارد و دویست نفر مشمول دارد همه دویست نفر را از آنجا بگیرند بطهران میبرند بکنند! یعنی عده همه مشمولین را تقسیم به نسبت کنند به جمعیت شهرها آنوقت آن عده را که لازم دارند، بیابند قرعه بکشند باقرعه این عده را بگیرند و بقیه را بگویند آقایان معاف هستید بروید پی کارتان، با رفقا که صحبت میکردیم گفتند يك موضوعی ممکن است یکوقت پیش بیاید، گفتیم چه وقت، گفتند که یکوقت ممکن است در يك سال همه دختر بزنایند آن وقت ممکن است که عده مشمول کم بیاید از عده سرباز مورد احتیاج، گفتیم اشکالی ندارد يك خط هم زیرش اضافه کردیم که اگر اتفاقاً عده مشمول کمتر از سرباز مورد احتیاج بود در آن سال از سال پیش بگیرند.

دکتر اعتبار - خدا نیارد يك چنین سالی را.

مهندس فریور - ... بنابراین بنده يك چنین طرحی را پیشنهاد کردم اگر اجازه میفرمائید خدمت آقایان میخوانم، يك طرحی است که پیشنهاد شده بقید يك فوریت و الا بنده خدمت آقایان میخوانم و مطلب بنظر بنده بقدری روشن و واضح بود که تصور میکنم اگر تقاضای دو فوریت هم میکردم کسی مخالف نبود ولی بملاحظه بعضی آقایان که شاید اشکال کنند (خطاب به آقای طباطبائی) يك قسمت برای خاطر شما بود که گفتیم يك فوریت باشد برود به کمیسیون حالا طرح را بنده میخوانم و دلایل آنرا هم نوشته ام.

ریاست محترم مجلس شورای ملی
 بر آقایان نمایندگان محترم پوشیده نیست که عده مشمولین
 نظام وظیفه در هر سال بمراتب پیش از عده سربازی است که
 در تشکیلات فعلی ارتش مورد احتیاج است و لذا وزارت
 جنگ مجبور است که هر ساله عده مورد احتیاج را انتخاب
 و بقیه را پس از مدتی معطلی و سرگردانی برای مدت معینی
 معاف نمایند و در رأس مدت مجدداً همین عده را بامشمولین
 جدید احضار کند ادامه این رویه اولاً موجب این خواهد
 شد که چون هر ساله باید عده ای معاف بشوند اغلب اشخاص
 با وسایل مشروع و غیر مشروع سعی میکنند که جزو
 معاف شوندگان قرار گیرند و این موضوع هم از لحاظ روحی
 برای جوانان کشور مضر است و هم از لحاظ طرز عمل ممکن
 است وسیله سوءاستفاده مأمورین قرار گیرد و ثانیاً مشمولین
 بیچاره ای که اکثراً حاضرند خدمت نظام خود را انجام داده
 دنبال کار خود بروند در حال سرگردانی و معطلی نگاه میدارد
 از طرف دیگر عده مشمولین لیسانسیه و دیپلمه که بطور
 متوسط هر ساله داوطلب خدمت هستند در حدود دو هزار
 نفر تخمین میشوند که باید شش ماه اول خدمت خود را در دانشکده
 افسری انجام نمایند و چون دانشکده در هر سال حد اکثر
 ۷۰۰ الی ۸۰۰ نفر بیشتر نمیپذیرد هر ساله عده در حدود
 ۱۲۰۰ نفر که حاضرند فوراً خدمت نظام خود را کرده و
 بزنگی جاری خود پیردازند بلا تکلیف میمانند بقسمیکه
 فعلاً در حدود هشت هزار نفر مشمول دیپلمه و لیسانسیه
 موجود است که بواسطه نبودن محل نمیتوانند خدمت
 نظام را انجام دهند و بطوریکه فوقاً ذکر شد در هر سال
 بطور متوسط ۱۲۰۰ نفر بر این عده اضافه میشود این است
 که برای خاتمه دادن باین سرگردانی و بی تکلیفی امضاء
 کنندگان زیر ملحه واحده زیر را با قید یک فوریت پیشنهاد
 رو تقاضای تصویب آنرا مینمایند .

... ماده واحده - وزارت جنگ مکلف است عده سربازیکه
 هر ساله طبق سازمان و بودجه احتیاج دارد از بین مشمولین
 همان سلسله برعلیت تناسب جمعیت هر محل و همچنین عده

افسریکه میتواند بپذیرد از بین جوانترین مشمولین دیپلمه
 و لیسانسیه بقید قرعه انتخاب و بقیه را معاف نمایند در صورتیکه
 اتفاقاً در یکسال عده مشمولین از عده سرباز و افسر مورد
 احتیاج کمتر باشد کسری عده از بین مشمولین سال یا سالهای
 قبل که معاف شده اند بقید قرعه تعیین میشود ، قسمتهائی از
 قانون نظام وظیفه و اصلاحات بعدی آن که با مفاد این ماده
 مغایرت دارد لغو میشود .

مهندس فریور - ... این طرح متجاوز از ۲۰ امضاء
 شده است . استدعای بنده از آقایان این بود که واقعا تکلیف
 یکمده که در کمال سرگردانی هستند معین شود حالا این
 سرباز بیچاره زارع است ، کاسب است ، این را سالی سه
 مرتبه ، چهار مرتبه میآورند دوماه معطلش میکنند (صحیح
 است) میگوید آقا اگر میخواهید من میآیم خدمت
 میکنم (صحیح است) این آقا میخواهد برود بکارش برسد
 نمیتواند سرگردان بماند ، شما الا نمیتوانید بیش از چهل
 هزار نفر سرباز بگیریید بقیه مردم را راحت کنید بروند
 سرکارشان .

نایب رئیس - فوریت مطرح است .

روحی - در جلسه آینده فوریت آن مطرح شود حالا
 جزو دستور نیست .

نایب رئیس - چون تقاضای یک فوریت شده است گمان
 میکنم مخالفی با طرح آن نیست آقا هم موافقت بفرمایند که
 امروز مطرح شود . الا آن تمام میشود و بعد نوبت بحضرتعالی
 میرسد . آقای طباطبائی .

طباطبائی - عرض کنم این تذکری که آقای روحی
 دادند یکی از رفقا بمن نوشته بود که این عرض را بکنم این
 موقعش بنظر آقایان این بود که در جلسه آینده و جزو دستور
 آینده گذارده شود و دیگر خواهشی که دارم این است که
 دولت را بگذاریم بکفایت خودش هم کار بکنند .

مهندس فریور - نمیکندند آقا بنده با وزارت جنگ
 دوسه دفعه صحبت کرده ام .

طباطبائی - حالا این صحیح است که میفرمائید دولت

نمیتواند کار بکند و انجام وظیفه کمتر میکند ولی این
 روشی را که ما داریم که کار دولت را خود مجلس باید انجام
 بدهد این خوب نیست بعلاوه وزیر جنگ هم نیست و آقا
 خودشان خوب توجه فرمودند که در کارهائی که مربوط بیک
 وزارت خانه است حتماً باید وزیر مسئول حاضر باشد بعلاوه
 چون در این باب راجع بفوریت توضیح داده اند و از دو فوریت
 آن برای خاطر بنده صرف نظر فرمودند و یک فوریت هم
 بیشتر تقاضا نکرده اند بنده عرضی ندارم و خیلی هم متشکر
 ولی برای آینده من نمیدانم این دفعه چندم است که میخواهم
 بگویم و شاید تا کنون ده مرتبه تذکر داده ام از این فوریتها
 صرف نظر کنید ، این فوریتها برخلاف مصلحت است برخلاف
 مصالح مملکت است ، بگذارید کارها مطابق اصول انجام شود
 این را من عرض کرده ام که فوریت خلاف اصل است ، اصل
 در تقدیم لوایح و طرحها عدم فوریت است .

اردلان - یک فوریت است .

طباطبائی - این اشکالی است که بدولتها گرفته میشود
 که چرا خلاف اصل میکنند و حالا در این دوره چهاردهم اتفاقاً
 این اعتراض خیلی مناسب است که از طرف دولت بما بشود
 که ما مطالب را میآوریم اینجابدون اطلاع دولت و اکثر هم
 اطلاع دارید که بقید یک فوریت و دو فوریت است این صحیح
 نیست ، مطالب میآید اینجا بدون اینکه درش تأمل کرده
 باشند بدون اینکه کسی مطلع شده باشد بعضی از طرحها
 میآید اینجا و آقایان امضا میکنند و ملتفت نیستند بدون
 اینکه درش مطالعه شده باشد بعد خود آقایان که امضا میکنند
 مخالفت می کنند پیشنهاد حذف می کنند پیشنهاد اصلاح
 میکنند این صحیح نیست اگر چه حالا هم آقای مهندس فریور
 نتوانند از این یک فوریت صرف نظر بکنند من تسلیم میشوم
 بنظر ایشان (مهندس فریور - خیلی متشکر) ولی خواهش
 میکنم که در آتیه آقایان نگذارند که مجلس این خلاف اصل را
 مرتکب بشود ما باید بدولتها اعتراض بکنیم که خلاف اصل
 مرتکب نشوند حالا هم نباید کاری بکنیم که مورد اعتراض
 عامه مردم واقع شویم .

نایب رئیس - آقای نقابت .

نقابت - مخالفم .

نایب رئیس - آقای دهستانی .

دهستانی - عرض کنم قضیه خیلی واضح بود و گمان
 میکنم قانون نظام وظیفه هم همانطور بود که عده مورد احتیاج
 بقید قرعه تعیین شود و من عقیده دارم بلکه اغلب آقایان
 عقیده دارند که این قضیه با دو فوریت یعنی در همین جلسه تمام
 شود و اگر غیر از این باشد این در کمیسیون میماند و اسباب
 زحمت عده از جوانان کشور میشود تمنی میکنم از آقای
 مهندس فریور موافقت بفرمایند که با قید دو فوریت این
 طرح بگذرد (خنده نمایندگان) .

نایب رئیس - رأی میگیریم بفوریت این طرح .

نقابت - آقا بنده مخالفم .

حاذقی - اعلام رأی شده .

اردلان - آقا اعلام رأی فرمودید .

نایب رئیس - آقایان مذاکرات را کافی دانسته اند .

نقابت - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم .

اردلان - آقا اخطار نظامنامه دارم .

نایب رئیس - آقای نقابت .

نقابت - اول خواهش میکنم هر کدام از آقایان اخطار
 دارند اول بفرمایند بعد بنده عرض کنم عرایض را میکنم (نمایندگان
 بفرمائید آقا) عرض کنم حضورتان که در قانون نظام وظیفه
 مقرراتی وضع شده و اصلاح هم شد اخیراً در کمیسیون
 دادگستری و کمیسیون نظام این منظور آقای مهندس فریور
 تأمین شد (مهندس فریور - نیست آقا نشد) علاوه بر این
 یک ماده هم بعنوان مجازات وضع شد و مقرر شد که هر گاه
 در یک محلی کمیسیون نظام وظیفه اشخاصی را زائد بر احتیاج
 احضار کند و از این راه استفاده هائی نموده و مزاحمتی برای
 مردم فراهم بشود اگر قصد استفاده مادی و مالی داشته باشند
 به تعقیب کیفری و انفصال ابد محکوم بشوند و بموجب پیشنهاد
 بعضی از آقایان مقرر شد که دادگاههای کیفری شهرستانها
 و ضابطین دادگستری حق داشته باشند متخلفین را تعقیب کنند

و پرونده تشکیل بدهند و بفرستند بمراجع صالح بنده تصور میکنم آن مقرراتی که در کمیسیون داد گستری تصویب شد و همچنین در کمیسیون نظام وظیفه تصویب شد شاید بنظر آقایانی که طرح را امضا کرده اند نرسیده باشد یا توجه کافی نکرده باشند باین جهت اقتضای در یک مسائل اجتماعی که تماس با همه دارد بیشتر مطالعه بشود و توجه بشود خاصه اینکه بیک اصل هم توجه نفرمودید و آن تذکر آقای طباطبائی بود راجع باصل ۶۴ قانون اساسی که وزیر که این کار و این طرح مربوط است بکار او و شغل او باید در مجلس حاضر شود تا آن طرح قابل طرح باشد (اردلان - مطرح نمیشود) فرق نمیکند مسائل را از نظر تمایل نباید مطالعه کرد (مهندس فریور - آن قانون اساسی را بدهید به من) آقا بیائید یک قانون اساسی بدهید به آقای مهندس فریور مثل اینکه مطالب را بجای اینکه آرام در آنها بحث بکنیم و تفاهم بکنیم صورت تعارض بخود بگیرد بهر صورت آقای مهندس فریور بنده خیال میکنم موافقت بفرمائید فوریت را هم رأی ندیم زیرا شایسته نیست ، عجله نداریم در این کار با این همه قوانین و مقررات بگذاریم دولت و وزیر مسئولهم بیاید و این طرح هم بهمین صورت برود بکمیسیون و مطالعه شود تا بعداً موجب ندامت فراهم نشود .

مهندس فریور - آقا اجازه بفرمائید بنده تذکری عرض کنم بعنوان مدافع طرح .

نایب رئیس - رأی میگیریم بفوریت این طرح آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ارجاع میشود به کمیسیون . آقای حاذقی

حاذقی - طرح قانونی را میخواهم تقدیم مجلس کنم . نایب رئیس - تشریف ببرید مجلس از اکثریت میافتد . حاذقی - این طرح مورد علاقه همه آقایان نمایندگان است و چندین بار هم .

چند نفر از نمایندگان - اکثریت نیست .

مجد ضیائی - اجازه بفرمائید تنفس داده شود (زنگ رئیس)

نایب رئیس - تشریف ببرید اسامی آقایانیکه رفته اند بیاورید خوانده شود .

اردلان - اسامی را قرائت بفرمائید آقا .

نایب رئیس - اجازه بفرمائید صورت اشخاصیکه جلسه را از اکثریت انداخته اند خوانده شود . آقایان : خا کباز ، دکتر اعتبار - مظفر زاده - کله داری - جمال امامی .

[۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

نایب رئیس - چون اکثریت نیست اجازه فرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز پنجشنبه ۲۳ آذر و دستور هم لایحه چهاردهم بودجه و سایر لوایح موجوده .

(مجلس ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - ملک مدنی